

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

РЕШЕНИЕ №7

София, 9 февруари 1996 г.

(обн., ДВ, бр. 14 от 16 февруари 1996 г.)

Конституционният съд в състав:

Председател: Асен Манов

Членове: Младен Данаилов

Иван Григоров

Милчо Костов

Пенчо Пенев

Цанко Хаджистойчев

Тодор Тодоров

Станислав Димитров

Александър Арабаджиев

Димитър Гочев

Георги Марков

при участието на секретар-протоколита Енита Еникова в закрито заседание, проведено на 9 февруари, разгледа к. д. № 2 от 1996 г., докладвано от съдията Георги Марков.

Делото е образувано на 17 януари 1996 г. по искане на 54 народни представители от 37-о Народно събрание. С искането се оспорва конституционността на чл. 13, ал. 2 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ) (обн., Изв., бр. 104 от 1951 г.; изм., ДВ, бр. 33 от 1988 г.). Твърди се, че атакуваната законова разпоредба дава възможност на правителството да определя данъчната оценка на сгради, дворни места и парцели, въз основа на която практически се определя размерът на данък сгради, който

собствениците им следва да заплащат. Поддържа се, че е налице нарушение на чл. 84, т. 3 и чл. 60, ал. 2 от Конституцията, според които данъците и техният размер могат да се установят само със закон, но не и с подзаконов акт. Като пример се сочи издаденото въз основа на чл. 13, ал. 2 ЗМДТ ПМС № 254 от 22 декември 1995 г. (ДВ, бр. 114 от 1995 г.), с което практически изпълнителната, а не законодателната власт е увеличила между 5 и 25 пъти размера на данък сгради, който собствениците следва да заплащат.

С определение от 23 януари 1996 г. искането е прието за разглеждане. Със същото определение като заинтересувани страни по делото са конституирани: Народното събрание, Министерският съвет, министърът на финансите и Сметната палата. В изпълнение на предоставената им възможност становище по искането са изразили Министерският съвет, министърът на финансите и Сметната палата. В тях се поддържа, че атакуваната разпоредба е съобразена с Конституцията, тъй като правителството определя само размера на данъчната оценка, а не самия данък. Сочи се, че след 1991 г. ЗМДТ е многократно променян, но Народното събрание не е счело за необходимо да коригира чл. 13, ал. 2. Сметната палата поддържа, че ЗМДТ е приет преди новата Конституция и не подлежи на контрол от съда.

Конституционният съд, като обсъди становищата на страните и доказателствата по делото, приема следното:

Съгласно разпоредбата на чл. 84, т. 3 от Конституцията установяването на данъците и определянето на техния размер е изключително правомощие на Народното събрание, което не може да се делегира на изпълнителната власт. Според чл. 60 от Конституцията гражданите са длъжни да плащат данъците, установени само със закон, а данъчните облекчения и утежнения могат да се установяват само със законодателен акт на Народното събрание. (Във всички досегашни български конституции уреждането на данъчната материя е предоставено

изрично, единствено и неизменно на законодателната власт.) Няма съмнение, че данъкът е публичноправно вземане на държавата, респ. общината, което се установява едностранно от нея, но само със закон, за да се гарантират и правата на данькоплатците.

С атакуваната разпоредба на чл. 13, ал. 2 ЗМДТ се оторизира Министерският съвет да определя нормите за данъчна оценка на имотите, по които става определянето на данъка върху сградите. По същество това означава, че не Народното събрание, а правителството със свой акт участва в определянето размера на данък сгради, който гражданите и юридическите лица следва да заплащат. Такъв е и случаят с издаденото въз основа на чл. 13, ал. 2 ЗМДТ ПМС № 254 от 1995 г.

Съгласно цитираните по-горе конституционни разпоредби данъкът може да съществува само когато е установен и размерът му е определен със закон. Този конституционен принцип се отнася до всички елементи, определящи размера на данъка - данъчен обект, данъчна основа, данъчна единица, данъчна ставка и пр. Създадените не със закон данъчни уредби са противоконституционни.

Тъй като според чл. 84, т. 3 от Конституцията установяването на данъците и техният размер се установява и определя единствено със закон от Народното събрание, което не може да делегира това свое изключително право на изпълнителната власт, разпоредбата на чл. 13, ал. 2 ЗМДТ е противоконституционна.

По изложените съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията Конституционният съд

РЕШИ:

Обявява за противоконституционна разпоредбата на чл. 13, ал. 2 от Закона за местните данъци и такси.

Председател: Асен Манов